

Förstudie

Presentkort

Bakgrund

Nuvarande ramavtal för presentkort löper ut 2027-11-06. Statens inköpscentral vid Kammarkollegiet har därför genomfört en förstudie för att utreda om en ny upphandling ska genomföras.

Av förstudien framgår att det finns ett intresse och behov av ramavtal för presentkort bland de avropsberättigade myndigheterna.

Omsättning på nuvarande ramavtal

Omsättningsstatistiken nedan avser perioden från andra halvåret 2023 till och med år 2025. Statistiken baseras på uppgifter från de två nuvarande ramavtalsleverantörerna och redovisas exklusive moms och punktskatter.

Tabell 1. Omsättning per år och halvår (SEK)

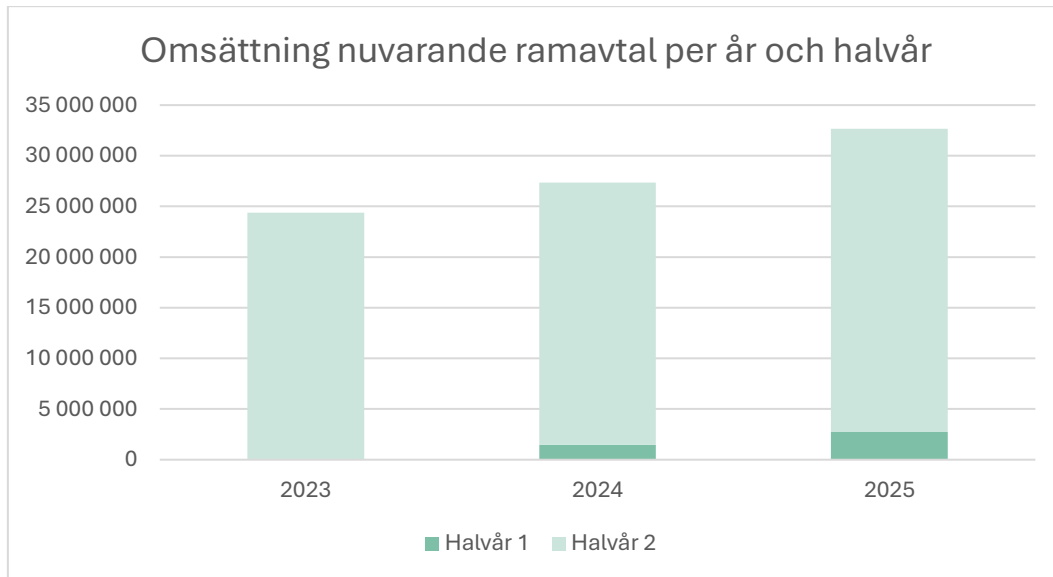
ÅR	Halvår 1	Halvår 2	Totalt
2023	-	24 386 200	24 386 200
2024	1 470 273	26 330 692	27 800 965
2025	2 751 936	29 898 973	32 650 909
Totalt SEK			84 838 074

Statistiken baseras på omsättningen som ramavtalsleverantörerna har redovisat.

Omsättning på nuvarande ramavtal, fortsättning

Diagram 1. Perioden andra halvåret år 2023 till och med år 2025 (SEK)

Statistiken baseras på omsättningen som ramavtalsleverantörerna har redovisat.

Sammanfattning av myndighetsenkät

- Av totalt 217 tillfrågade myndigheter var det 105 myndigheter som besvarade enkäten. Vilket ger en svarsfrekvens på 48,4 procent.
- Bland de myndigheter som besvarade enkäten hade 59 myndigheter genomfört avrop från det aktuella ramavtalet, medan 46 myndigheter inte hade gjort några avrop.
- Den huvudsakliga orsaken till att det nuvarande ramavtalet inte användes var att myndigheten inte har haft behov av presentkort eller inte erbjuder den typen av gåva.
- Av de myndigheter som svarat på enkäten uppgav 71 procent att de planerar att avropa även från det kommande ramavtalet. Ytterligare 22 procent var osäkra på om de kommer att avropa framöver.
- De flesta myndigheterna, ca 75 procent, använder primärt presentkort som julgåva, på andra plats kom avtackning av anställda.
- Nästan hälften av de avropade presentkorterna har ett värde som motsvarar det skattefria beloppet för julgåva eller ligger strax under detta.
- De kategorier som flest efterfrågar via presentkorterna är sport och fritid, hem och inredning samt böcker och tidskrifter.
- De flesta myndigheterna vill ha möjlighet att kunna tillämpa e-handel vid beställning av presentkort.
- Myndigheterna är till stor del nöjda med nuvarande utbud av presentkort.
- Ett fåtal av myndigheterna anser att det saknas lokala alternativ gällande butik samt evenemang.

Sammanfattning av leverantörsmöten

- Samtliga tillfrågade leverantörer har huvudkontor inom Norden.
- Samtliga leverantörer erbjuder digitala lösningar, från API-baserade tjänster till webbaserade portaler.
- Samtliga leverantörer erbjuder både digitala och fysiska presentkort.

- Samtliga leverantörer erbjuder presentkort som ger tillgång till ett flertal butiker, restauranger och evenemang.
- Inom branschen finns en tydlig mognad vad avser digitalisering.
- Produktion och tryckning av fysiska presentkort sker hos leverantörer både i Sverige och internationellt.
- Säkerhetsmedvetenheten inom branschen är hög. Bolagen arbetar kontinuerligt med att stärka säkerheten, både för användarna och för den egna verksamheten.
- Möjlighet finns för beställare att själv bestämma startdatum på presentkortet hos leverantörerna av presentkort, med giltighetstid på vanligen 1 år.
- Samtliga leverantörer klarar stora volymer av presentkort.

Sammanfattning av Bransch/expertorganisation

Projektet har under förstudien även haft dialog med branschorganisationen Svensk Handel, för att få en samlad och aktuell bild av marknadsstrukturen.

- Försäljning av presentkort är en växande marknad.
- Marknaden består av tre typer av kort: butiksspecifika presentkort, multi-retailer kort och universella kort baserade på elektroniska pengar.
- Utvecklingen drivs främst av ökad e-handel, digitalisering samt personalförmåner.
- Det sker en tydlig förskjutning mot digitala lösningar.
- Fysiska presentkort är fortfarande viktiga ur ett upplevelseperspektiv och för att inkludera användare med en lägre digital mognad.
- Ur ett juridiskt perspektiv påverkas marknaden av flera regelverk bland annat betaltjänstlagstiftning, penningtvättsregler och GDPR.
- Presentkort är en riskutsatt produkt där bedrägerier, nätfiske och penningtvätt förekommer.

Sammanfattning av fokusområden

Under förstudien har Kammarkollegiet arbetat med ett antal centrala fokusområden som bedömts vara särskilt viktiga för den kommande upphandlingen. Nedan följer en sammanfattning av de huvudsakliga iakttagelser och områden som förstudien har kunnat identifiera.

Miljö och Hållbarhet

- De mest betydande miljöpåverkande faktorerna för presentkort är material- och tillverkningsprocesserna för de fysiska korten samt den efterföljande distributionen och logistiken.
- Då fysiska presentkort i viss mån tillverkas utomlands kan det vara bra att ställa krav i enlighet med ILO:s kärnkonventioner inom detta område.
- Pappret i fysiska presentkort bör vara Svanenmärkt eller FSC-certifierat. I huvudsak använder branschen miljömärkta papper för fysiska presentkort.
- Om plast används bör den vara av återvunnen plast med lägre miljöpåverkan.
- Företagets digitala presentkortslösning bör drivas på energieffektiva plattformar för att minska den digitala miljöpåverkan.
- De produkter som köps med presentkortet kan ha en hög miljöpåverkan vilket inte omhändertas i denna rapport.

Informationssäkerhet

Arbetet handlar framför allt om att hindra information från att läcka ut, förvanskas och förstöras. Det handlar också om att rätt information ska finnas tillgänglig för rätt personer, och i rätt tid. Information ska inte kunna hamna i orätta händer och missbrukas. De registrerade ska veta vem som använder deras personuppgifter, hur och varför.

- Upphandling av presentkort ska ge goda förutsättningar att ställa relevanta informationssäkerhetskrav för att hantera information på ett säkerhetsmässigt lämpligt sätt.
- Utgångspunkten är att ramavtalsleverantörerna i huvudsak kommer att behandla personuppgifter i rollen som personuppgiftsbiträden. Detta innebär att personuppgiftsbiträdesavtal kan behöva tecknas vid avrop från ramavtalet. Därmed behöver både personuppgiftsbiträdesavtal och krav enligt dataskyddsförordningen beaktas i ramavtalsupphandlingen.

Försörjningstrygghet

- Myndigheter kan eventuellt vid kris eller krig använda presentkortsleverantörernas distributionsnät för att nå ut till allmänheten med exempelvis matkuponger eller andra stödformer.

Tillgänglighet

- Kammarkollegiet eftersträvar att de varor och tjänster som avropas från de statliga ramavtalen ska vara tillgängliga och användbara för alla, oavsett funktionsförmåga. Detta innebär till exempel att webbsidor ska utformas enligt WCAG 2.1 nivå AA.

E-handel

- Aktörer på marknaden kan erbjuda PEPPOL-fakturering. För att detta ska fungera korrekt är det dock avgörande att leverantörerna får samtliga nödvändiga uppgifter från kunden. Av detta skäl bör parterna i ett inledande skede ha möjlighet att erhålla en testfaktura för att verifiera att fakturaflödet fungerar som avsett.

Utvecklingsområden och slutsatser

Förstudien visar att marknaden är stabil, men att det finns utvecklingsområden – exempelvis genom att öka andelen digitala presentkort med stöd för mobilanvändning och plånboksintegrationer, samtidigt som fysiska alternativ behöver finnas kvar för att säkerställa inkludering. Förutom detta finns det önskemål om stärkta krav på bedrägeriskydd och spårbarhet. Ett visst intresse finns för att kunna nyttja presentkortet för att köpa återbruksvaror.

Nedan följer en sammanfattning av de huvudsakliga slutsatser som framkommit genom iakttagelserna under förstudien. Presentkortet har:

- En kombination av digital effektivitet och fysisk tillgänglighet;
- Hög säkerhet och regelefterlevnad;
- Flexibel och framtidssäker teknik;
- God användarupplevelse;
- Tydligt hållbarhetsperspektiv.

Sammantaget bör en eventuellt ny upphandling utformas för att säkerställa långsiktig flexibilitet och hög användarnytta.

Projektet rekommenderar att en ny upphandling av Presentkort genomförs.